הִלְכוֹת פֶּסַח סִימָן תמז

כ מִרְדְּכִי פֶּרֶק ב׳ דְּפְסָחִים (סי׳ תקנז) וְשָׁם כָּתַב בְּמְדוּכָה שֶׁל חֶמֶץ. ל סְמ״ק בְּסִימָן (רכ״ב) [רכ״ב].

כ * כְּמֶלַח (עח) שֶׁשָּׁמוּ בְּמְדוֹכָה, מֻתָּר לִמְלֹחַ בּוֹ בָּשָׂר (עט) בְּפֶסַח. (משום (פ) דְּאֵינוֹ מַפְלִיט (נ) בְּצוֹנֵן):

ל (פא) * לְבָסָר שֶׁדָּכִין קֹדֶם פֶּסַח בְּמְדוֹכוֹת מְחֻמָּצוֹת, מֻתָּר לְאָכְלוֹ בְּפֶסַח. הַגָּה: מְשׁוּם דְּאֵינוֹ מַפְלִיט (נא) בְּצוֹנֵן. (פב) וַאֲפִלּוּ אִם נַעֲשָׂה בְּפֶסַח אֵינוֹ אוֹסֵר (פג) אִם הָיָה הַכְּלִי (נב) נָקִי, (פד) אֲבָל אִם חָתְכוּ בְּסַכִּין שֶׁל חָמֵץ (פה) תּוֹךְ (נג) הַפֶּסַח, יֵשׁ לְהַחְמִיר, דִּסְתָם סַכִּין אֵינוֹ נָקִי וְיֵשׁ לָחֹשׁ (פו) לְחָמֵץ הַדָּבוּק עָלָיו (מהרי״ל (הל׳ מאכלות

בְּאֵר הֵיטֵב

אֶלָּא אִם כֵּן טָחוֹ בְּטִיט. דַּרְכֵי מֹשֶׁה (אות יד): ל (נ) **בְּצוֹנֵן.** פֵּרוּשׁ בְּיָבֵשׁ, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּצוֹנֵן לַח וְעַל יְדֵי שְׁרִיָּה חוֹשֵׁשׁ הָרַב לְעַיֵּל בְּסָעִיף ה׳ לְהַחְמִיר. וְלִדְוִדִּ בְּתוֹכוֹ אַף שֶׁאֵינוֹ בֶּן יוֹמוֹ אִם הוּא דָּבָר חָרִיף אָסוּר כְּמַבְאָר בְּיוֹרֶה דֵּעָה סִימָן צ״ו (ס״ג), כֵּן הַסְּבָמַת הָאַחֲרוֹנִים. וּמִכָּל מָקוֹם אִם נִדְּדָ קֹדֶם פֶּסַח בְּמְדוֹכָה שֶׁלָּנוּ שָׁרֵב תַּשְׁמִישָׁן בְּתַבְלִין וּבְשָׂמִים וּכְהָאי גַּוְנָא, דְּלֵיכָּא רַק חֲשָׁשׁ לְטַעַם מַשֶּׁהוּ, וְנִתְבַּטֵּל קֹדֶם פֶּסַח, אֲפִלּוּ בְּכְלִי בֶּן יוֹמוֹ יֵשׁ לְהַתִּיר. חק יַעֲקֹב (ס״ק לח). וּמָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק לב) מַחְמִיר אִם נִדּוֹדְ בּוֹ עַיֵּן שָׁם: ז (נא) **בְּצוֹנֵן.** אַף שֶׁהוּא בֶּן יוֹמוֹ, כֵּיוָן דְּבִסָּר לֹא מִקְרֵי דָּבָר חָרִיף לְהַפְלִיט בְּצוֹנֵן. וְטַ״ז (ס״ק יג) וּמָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק לג) דַּעְתָּם לְאִסּוּר וְדָבָר זֶה תָּלוּי בְּמַחֲלֹקֶת אִם נִתְבַּשֵּׁל בְּסַכִּין חָמֵץ אִם נִתְבַּשֵּׁל בְּסַכִּין שֶׁל בָּשָׂר אוֹ בְּסַכִּין שֶׁל חָלָב, וְכָל אֵלּוּ הַדְּבָרִים הֵם בְּסִימָן צ״ה (ס״ק ל״ג) וּבְסִימָן צ״ז (ס״ק ל״ב) וּבְסִימָן צ״ח (ס״ק ל״ב) וּבְסִימָן ק״ה (ס״ק ל״ב) וּבְסִימָן ק״ה (ס״ק ל״ב) וּבְסִימָן ק״ה

אסורות בפסח)). (פז) אֲבָל אִם (לד) נִתְעָרֵב אוֹתוֹ דָּבָר בְּתַבְשִׁיל, (פח) אֵין (לה) לָחֹשׁ וּלְהַחְמִיר וְלֶאֱסֹר מִסָּפֵק, כֵּן נִרְאֶה לִי:
ח מזֵיתִים שֶׁנִּזְהֲרוּ לְחָתְכָם (פט) בְּסַכִּין (לו) חֲדָשָׁה, אֲפִלּוּ לֹא נִזְהֲרוּ לְכָבְשָׁם בִּקְדֵרָה חֲדָשָׁה, (צ) * אִם

מ טוּר אֲפִלּוּ לְדַעַת בַּעַל הַתְּרוּמוֹת (סי׳ ס) דְּכֵיוָן דְּבִשְׁעַת כְּבִישָׁה נוֹתְנִים בָּהֶם מַיִם בָּטֵל חוּרְפַיְיהוּ.

בְּאֵר הֵיטֵב

חָרִיף, סַגִּי בַּהֲדָחָה אוֹ בִּגְרִידָה כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאֵר בְּיוֹרֶה דֵעָה סִימָן צ״ו (ס״ה). מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק לה), וְעַיֵּן חֹק יַעֲקֹב (ס״ק מא): (לד) נִתְעָרֵב. אֲפִלּוּ בְּפָחוֹת מִשִּׁשִּׁים. מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק לו): (לה) לָחֹשׁ. הַיְינוּ אִם הֵדִיחוּ הַדָּבָר הַהוּא תְּחִלָּה קֹדֶם שֶׁנִּתְעָרֵב. מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק לז) עַיֵּן שָׁם: ח (לו) חֲדָשָׁה. אֲבָל בְּסַכִּין יָשָׁן אֲפִלּוּ הוּא נָקִי וְאֵינוֹ בֶּן יוֹמוֹ אָסוּר, כֵּיוָן שֶׁהוּא דָּבָר חָרִיף. וְדַוְקָא שֶׁנֶּחְתְּכוּ קֹדֶם שֶׁנָּתְנוּ אוֹתָם לִכְבֹּשׁ שֶׁאָז הֵם עֲדַיִן בַּחֲרִיפָתָן, אוֹ אֲפִלּוּ לְאַחַר שֶׁנִּכְבְּשׁוּ וְנִתְחַמְּצוּ דְּאָז גַּם כֵּן מִקְרֵי דָּבָר חָרִיף, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּנֶחְתְּכוּ לְאַחַר שֶׁנָּתְנוּ עָלָיו מַיִם קֹדֶם גְּמַר כְּבִישָׁתָן, דְּאָז לֹא מִקְרֵי דָּבָר

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

דְּאַף דִּסְבִירָא לֵיהּ לְהַתִּיר קֹדֶם פֶּסַח, מִכָּל מָקוֹם אִם יָדוּעַ אוֹתוֹ יַיִן אָסוּר לִשְׁתּוֹת מִמֶּנּוּ בְּפֶסַח, דְּשֶׁמָּא נִשְׁאָר קְצָת חֵלֶב חִטָּה בְּעַיִן, וְהֵיכָא שֶׁאֵין שִׁשִּׁים אַף קֹדֶם פֶּסַח אָסוּר כְּמוֹ

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

הַפֶּסַח, אָסוּר לְאָכְלוֹ בְּפֶסַח, אָכֵן זֶה אֵינוֹ אֶלָּא דַּוְקָא בְּסַכִּין שֶׁרְגִילִין לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ חַמִּין לִפְעָמִים וְיֵשׁ בְּתוֹכוֹ בְּלִיעַת חָמֵץ, (קכא) אֲבָל אִם אֵינוֹ רָגִיל לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ בְּחַמִּין כְּלָל, כְּגוֹן בָּצָל שֶׁחֲתָכוּהוּ בְּסַכִּין שֶׁגּוֹרְרִין בּוֹ בָּצֵק מִן הָעֲרֵבָה, וְהָיָה נָקִי, מֻתָּר הַבָּצָל, וְאַף אִם חֲתָכוּהוּ בְּפֶסַח, כֵּיוָן שֶׁאוֹתוֹ סַכִּין לֹא שִׁמְּשׁוּ בּוֹ חַמִּין מֵעוֹלָם, וְצוֹנֵן לֹא מַבְלִיעַ וְלֹא מַפְלִיט: (פז) אֲבָל אִם נִתְעָרֵב. אֲפִלּוּ (קכב) בְּפָחוֹת מִשִּׁשִּׁים: (פח) אֵין לָחֹשׁ וְכוּ׳ מִסָּפֵק. דְּלֵיחוּשׁ שֶׁמָּא יֵשׁ פֵּרוּר עַל הַסַּכִּין וְנִדְבַּק בַּדָּבָר שֶׁחֲתָכוּהוּ, וְאַף דִּסְתָם סַכִּין אֵינוֹ נָקִי, מִכָּל מָקוֹם אֵינוֹ וַדַּאי שֶׁהָיָה שָׁם חָמֵץ דָּבוּק עָלָיו, וְאֵין לְהַחְמִיר אֶלָּא דָּבָר שֶׁחֲתָכוּהוּ בּוֹ (קכג) אֲבָל לֹא תַּעֲרָבְתּוֹ, כֵּיוָן דְּמַשֶּׁהוּ אֵינוֹ אֶלָּא (קכד) מִדְּרַבָּנָן. וְיֵשׁ מֵאַחֲרוֹנִים שֶׁמַּחְמִירִין אֲפִלּוּ הַתַּעֲרוֹבוֹת (קכה) אִם לֹא הוּדַח הַסַּכִּין מִקֹּדֶם, (קכו) וּבְהֶפְסֵד מְרֻבֶּה אוֹ לְצֹרֶךְ שִׂמְחַת יוֹם טוֹב יֵשׁ לְהָקֵל. וְכָתַב הַחַיֵּי אָדָם (כלל קכא סל״א) דִּבְסַכִּינִים שֶׁחוֹתְכִין בּוֹ לֶחֶם בִּמְדִינוֹתֵינוּ יָדוּעַ שֶׁנִּדְבַּק בּוֹ פֵּרוּרֵי חָמֵץ, וְלָכֵן אֲפִלּוּ הַתַּעֲרוֹבוֹת אָסוּר אִם לֹא הֵדִיחוּ אֶת הַסַּכִּין מִקֹּדֶם: ח (פט) בְּסַכִּין חֲדָשָׁה. אֲבָל אִם הַסַּכִּין שֶׁחָתְכוּ בּוֹ הַזֵּיתִים [וְהוּא הַדִּין צְנוֹן וּבָצָל] הוּא יָשָׁן, אֲפִלּוּ הוּא נָקִי (קכז) וְאֵינוֹ בֶּן יוֹמוֹ מִבְּלִיעַת חָמֵץ [וַאֲפִלּוּ הוּא (קכח) קֹדֶם פֶּסַח] אָסוּר, כֵּיוָן שֶׁהוּא דָּבָר חָרִיף וְכַנַּ״ל. וְדַוְקָא שֶׁנֶּחְתְּכוּ קֹדֶם שֶׁנָּתְנוּ אוֹתָם לִכְבֹּשׁ שֶׁאָז הֵם עֲדַיִן בַּחֲרִיפָתָן, אוֹ אֲפִלּוּ לְאַחַר שֶׁנִּכְבְּשׁוּ וְנִתְחַמְּצוּ שֶׁאָז מִקְרֵי גַּם כֵּן דָּבָר חָרִיף, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּנֶחְתְּכוּ לְאַחַר שֶׁנָּתְנוּ עֲלֵיהֶן מַיִם קֹדֶם גְּמַר כְּבִישָׁתָן, דְּאָז לֹא מִקְרֵי דָּבָר חָרִיף דְּמַיִם מְבַטֵּל חֲרִיפָתָן. וּמֵי הַזֵּיתִים שֶׁנִּכְבְּשׁוּ קֹדֶם פֶּסַח, אֲפִלּוּ חֲתָכָן בְּסַכִּין בֶּן יוֹמוֹ, גַּם כֵּן מֻתָּר לִשְׁתּוֹתָן בְּפֶסַח אִם סִנְּנָן מִן הַזֵּיתִים (קכט) קֹדֶם הַפֶּסַח, לְפִי שֶׁכְּבָר (קל) נִתְבַּטֵּל הֶחָמֵץ בָּהֶן בְּשִׁשִּׁים קֹדֶם הַפֶּסַח. וְאִם נִתְבַּשְּׁלוּ הַזֵּיתִים קֹדֶם הַפֶּסַח גַּם הַזֵּיתִים עַצְמָן (קלא) חוֹזְרִין לִהְיוֹת מֻתָּרִין, דְּעַל יְדֵי הַבִּשּׁוּל נִפְלָט הַטַּעַם מִכָּל זַיִת מֵאֶחָד לַחֲבֵרוֹ וּמִצְטָרְפִין כֻּלָּן יַחַד לְבַטֵּל פְּלִיטַת הַסַּכִּין בְּשִׁשִּׁים, (קלב) וְיֵשׁ מֵאַחֲרוֹנִים שֶׁמַּחְמִירִין לֶאֱסֹר הַזֵּיתִים אַף לְאַחַר הַבִּשּׁוּל, (קלג) א]וּבִמְקוֹם מְנִיעַת שִׂמְחַת יוֹם טוֹב יֵשׁ לְהָקֵל אִם יוֹדֵעַ שֶׁהַסַּכִּין הָיָה נָקִי: (צ) אִם אֵינָהּ בַּת יוֹמָא. דְּאָז פְּלִיטַת הַקְּדֵרָה שֶׁנִּבְלַע בְּהַזֵּיתִים עַל יְדֵי הַכְּבִישָׁה הוּא לִפְגָם, וְאַף עַל גַּב דְּדָבָר חָרִיף אָסוּר אַף בְּאֵין בֶּן יוֹמוֹ, הָכָא כֵּיוָן שֶׁנּוֹתְנִין בָּהֶם מַיִם לְצֹרֶךְ כְּבִישָׁה בָּטֵל חוּרְפַיְהוּ [וְרַק בָּעִינַן שֶׁלֹּא יִשְׁהוּ שָׁם בִּכְלִי חָמֵץ זְמַן רַב שֶׁיִּתְחַמְּצוּ בּוֹ, דְּאָז חוֹזֵר וְנַעֲשֶׂה חָרִיף וּמַשְׁוֶה טַעַם חָמֵץ הַבָּלוּעַ בַּכְּלִי לְשֶׁבַח, אֶלָּא (קלד) יְסַלְּקֵם מִקֹּדֶם לִכְלִי פֶּסַח], וְדַוְקָא כְּשֶׁהַמַּיִם (קלה) הָיוּ יוֹתֵר מֵהַזֵּיתִים, הָא לָאו הָכִי נִשְׁאָר הַזֵּיתִים בַּחֲרִיפוּתָן. וְהִנֵּה מִדִּבְרֵי הַמְחַבֵּר מַשְׁמַע דְּאִם הַקְּדֵרָה שֶׁנָּתְנוּ בָּהּ הַזֵּיתִים הָיְתָה בַּת יוֹמָא מִבְּלִיעַת הֶחָמֵץ, אֲסוּרִין הַזֵּיתִים לְאָכְלָן בְּפֶסַח אִם שָׁהוּ בְּתוֹכָהּ מֵעֵת לְעֵת, דְּנַעֲשִׂין כָּבוּשׁ וַהֲרֵי הוּא כִּמְבֻשָּׁל, וְאַף דִּבְשָׁעָה שֶׁנַּעֲשִׂין כָּבוּשׁ אַחַר מֵעֵת לְעֵת כְּבָר נַעֲשָׂה הַבְּלִיעָה שֶׁבְּתוֹךְ הַכְּלִי לִפְגָם (קלו) מִכָּל מָקוֹם כֵּיוָן שֶׁחֲרִיפִין קְצָת יֵשׁ לְהַחְמִיר, וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד״ה אם):

בֵּאוּר הֲלָכָה

ח * אִם אֵינָהּ בַּת יוֹמָא וְכוּ׳. עַיֵּן מִשְׁנָה בְּרוּרָה (סק״צ) דְּאִם הִיא בַּת יוֹמָא אָסוּר, וְכֵן הוּא בַּטּוּר, וְעַיֵּן בְּאֵלִיָּה רַבָּה (ס״ק לה) וְעוֹד אַחֲרוֹנִים שֶׁהֵעִירוּ דְּעַל יְדֵי כְּבִישָׁה לְעוֹלָם אֵינָהּ בַּת יוֹמָא, דְּמֵעַת לְעֵת שֶׁל בְּלִיעַת הָאִסּוּר אוֹ הֶחָמֵץ נִשְׁלָם קֹדֶם הַמֵּעַת לְעֵת שֶׁל דָּבָר הַנִּכְבָּשׁ שֶׁנְּתָנוּהוּ אַחַר כָּךְ, וְכֵן כָּתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם לְעֵיל בְּסָעִיף ה׳ (ס״ק טז), וְכָתַב שָׁם דְּלֹא יְצֻיַּר לֶאֱסֹר עַל יְדֵי כְּבִישָׁה אֶלָּא כְּשֶׁהָיָה בְּבַת אַחַת שֶׁבְּרֶגַע זוֹ שֶׁהוֹצִיאוּ הֶחָמֵץ בְּאוֹתוֹ רֶגַע נָתְנוּ דָּבָר הַנִּכְבָּשׁ, וְדֹחַק, דְּאִם כֵּן הָיָה לָהֶם לְהַטּוּר וְהַמְחַבֵּר לְפָרֵשׁ וְלֹא לִסְתֹּם. וּבְחֹק יַעֲקֹב (ס״ק מג) כָּתַב דִּבְעִנְיָנֵנוּ אָסוּר מִטַּעַם מֵעֵת לְעֵת כֵּיוָן שֶׁיֵּשׁ בָּזֶה חֲרִיפוּת קְצָת, וְגַם זֶהוּ דֹחַק, דְּהַטּוּר כָּתַב סְתָם דְּעִם מַיִם בָּטֵל חוּרְפַיְהוּ. מִכָּל מָקוֹם לַהֲלָכָה נִרְאֶה לְהַחְמִיר, דְּהַבֵּית הִלֵּל [בְּיוֹרֶה דֵעָה] בְּסִימָן ס״ט (סק״ד) וּפְרִי חָדָשׁ (סי׳ קה סק״א) תֵּרְצוּ עַל קֻשְׁיַת הַטַּ״ז (שם סק״א) וְהַשַּׁ״ךְ (שם סק״ב וסי׳ סט סק״י) דִּכְלִי שֶׁעוֹמֵד עִם רֹטֶב לֹא נִפְגָּם טַעְמוֹ לְעוֹלָם, וְרַק כְּשֶׁהוּא רֵיקָם נִפְגָּם, וּלְדִידְהוּ אָתוּ דִּבְרֵי הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ לַהֲלָכָה כִּפְשָׁטֵהּ, וְכֵן כָּתַב בְּסֵפֶר מַאֲמַר מָרְדְּכַי (ס״ק יז), וְאַף דְּכַמָּה אַחֲרוֹנִים הֶעְתִּיקוּ לַהֲלָכָה דִּבְרֵי הַטַּ״ז וְהַשַּׁ״ךְ, מִכָּל מָקוֹם אֵין נִרְאֶה לְהָקֵל לְכַתְּחִלָּה, וּבִפְרָט בָּזֶה שֶׁגַּם הַחֹק יַעֲקֹב (שם) כָּתַב לְאִסּוּר וְהֶעְתִּיקוֹ הַמְּקוֹר חַיִּים (חי׳ ס״ק לה), אָכֵן בִּשְׁעַת הַדְּחָק נִרְאֶה דְּיֵשׁ לִסְמֹךְ לְהָקֵל גַּם בָּזֶה, דִּבְלָאו הָכִי דַּעַת הַחֹק יַעֲקֹב לְעֵיל בְּאוֹת י״ט שֶׁאֵין לֶאֱסֹר עַל יְדֵי כְּבִישָׁה אֶלָּא בִּכְלִי שֶׁמִּשְׁתַּמְּשִׁין בָּהּ חָמֵץ בְּשֶׁפַע דְּאָז צָרִיךְ לְשַׁעֵר נֶגֶד כֻּלָּהּ, וְאִי לָאו הָכִי אָמְרִינַן שֶׁיֵּשׁ שִׁשִּׁים נֶגֶד פְּלִיטָתָהּ עַיֵּן שָׁם:

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(קכא) חֹק יַעֲקֹב (סק״מ) בְּשֵׁם תְּשׁוּבַת הָרֹא״שׁ (כלל כד סי׳ ז): (קכב) אַחֲרוֹנִים: (קכג) הַיְינוּ אַף אִם לֹא הֵדִיחוּ הַסַּכִּין מִקֹּדֶם, כֵּן כָּתַב הָאֵלִיָּה רַבָּה (ס״ק כט) וְכֵן מַשְׁמַע מִנְּהַר שָׁלוֹם (ס״ק יט) וּבֵית מֵאִיר וְחַיֵּי אָדָם (כלל קכא סל״א): (קכד) הַגְּרָ״א: (קכה) מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק לז) וְחֹק יַעֲקֹב (ס״ק מא) וּמְקוֹר חַיִּים (חי׳ ס״ק לג): (קכו) הַגְּרַ״ז (סנ״ח): ח (קכז) דְּחוּרְפֵיהּ מַשְׁוֵי לֵיהּ לְשֶׁבַח [טוּר]: (קכח) וְלֹא שַׁיָּךְ בֵּיהּ בִּטּוּל שֶׁיִּתְבַּטֵּל הַבָּלוּעַ שֶׁבַּזֵּיתִים בְּשִׁשִּׁים קֹדֶם פֶּסַח, דִּבְכָל הַסַּכִּין מְשַׁעֲרִינַן דְּלֹא יָדְעִינַן כַּמָּה נְפַק מִנֵּיהּ, וְאִם כֵּן כָּל זַיִת וְזַיִת בָּלוּעַ מֵחָמֵץ, וְלֹא אָמְרִינַן שֶׁלְּאַחַר שֶׁכָּבַשׁ כָּל הַזֵּיתִים בַּכְּלִי יִצְטָרְפוּ כֻּלָּם יַחַד לְבַטֵּל בְּלִיעַת הַסַּכִּין שֶׁבָּהֶם שֶׁיֵּשׁ בְּכֻלָּם בְּוַדַּאי שִׁשִּׁים נֶגְדּוֹ, שֶׁאֵין בַּכְּבִישָׁה כֹּחַ לְהַפְלִיט מִזֶּה לָזֶה [טַ״ז (ס״ק יד) וּמָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק לח)]: (קכט) פְּרִי מְגָדִים (א״א ס״ק לח), עַיֵּן שָׁם דְּאִם סִנְּנָן בְּפֶסַח כְּבָר נִבְלְעוּ בְּפֶסַח גּוּפֵיהּ מִן הַזֵּיתִים, וְאָז הֲלֹא אִסּוּרָן בְּמַשֶּׁהוּ וְלֹא שַׁיָּךְ בִּטּוּל: (קל) מָגֵן אַבְרָהָם (שם) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים, וְהִנֵּה הַחֹק יוֹסֵף (סק״נ) פִּקְפֵּק עַל דְּבָרָיו, אִם לֹא הָיָה הַסַּכִּין נָקִי הֲלֹא יֵשׁ לָחֹשׁ לְפֵרוּר וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב הָרַמָּ״א בַּסָּעִיף הַקּוֹדֵם, וְאֵין לְהַתִּיר לִדְבָרָיו אֶלָּא אִם הָיָה הַסַּכִּין נָקִי, וּמִשֻּׁלְחָן עָרוּךְ הַגְּרַ״ז (סעיף ס) מַשְׁמַע דַּאֲפִלּוּ בְּאֵין נָקִי, וְקֻשְׁיַת הַחֹק יוֹסֵף אֶפְשָׁר לְתָרֵץ בִּפְשִׁיטוּת דְּהָכָא בְּמֵי זֵיתִים דּוֹמֶה לְהָא דְּהֵקֵל הָרַמָּ״א לְעֵיל בְּשֶׁנִּתְעָרֵב הַבֹּסֶר בְּתַבְשִׁיל דְּאֵין לֶאֱסֹר הַתַּבְשִׁיל, דְּמַה לִּי תַּבְשִׁיל וּמַה לִּי מַיִם: (קלא) טַ״ז (שם) וַהֲלָכָה בְּרוּרָה (ס״ק לב) וְאֵלִיָּה רַבָּה (ס״ק לד): (קלב) מָגֵן אַבְרָהָם (שם) וּמְקוֹר חַיִּים (חי׳ ס״ק לד): (קלג) חַיֵּי אָדָם (שם סכ״ט), וְאַף דְּהוּא הֶחְמִיר [דְּ]דַּוְקָא בְּאֵינוֹ בֶּן יוֹמוֹ, אֵין נִרְאֶה לְהַחְמִיר כָּל כָּךְ, דַּאֲפִלּוּ אִם לֹא נִתְבַּשֵּׁל כְּלָל סָמְכִינַן בְּהֶפְסֵד מְרֻבֶּה עַל הַפּוֹסְקִים דְּפֵרוֹת חֲמוּצִים לֹא הָוֵי דָּבָר חָרִיף כַּנַּ״ל (משנ״ב ס״ק פא) לְעִנְיַן בֹּסֶר, וְכָל שֶׁכֵּן בָּזֶה שֶׁנִּתְבַּשֵּׁל, וְגַם בְּהַגְּרַ״ז (שם) מַשְׁמַע דְּמֵקֵל בְּכָל גַּוְנֵי, וְדַיֵּנוּ שֶׁנַּחְמִיר שֶׁיִּהְיֶה הַסַּכִּין נָקִי: (קלד) פְּרִי מְגָדִים (א״א ס״ק לט) וּמְקוֹר חַיִּים (בי׳ ס״ק יז) בְּבֵאוּר דִּבְרֵי הַחֹק יַעֲקֹב (ס״ק מג), וְאֵין לְהַקְשׁוֹת אֲפִלּוּ אִם יְסַלְּקֵם לִכְלִי פֶּסַח מַאי מְהַנֵּי, כֵּיוָן שֶׁעַל כָּל פָּנִים יִתְחַמְּצוּ לְבַסּוֹף הֲלֹא יַחֲזֹר הַטַּעַם הַבָּלוּעַ בָּהֶם מִתְּחִלָּה שֶׁהָיָה לִפְגָם וְיִהְיֶה עַתָּה עַל יְדֵי הַחִמּוּץ שֶׁנַּעֲשָׂה חָרִיף יֵהָפֵךְ לְשֶׁבַח, תֵּרֵץ הַחֹק יַעֲקֹב (שם) כֵּיוָן שֶׁבִּשְׁעַת עִקַּר קַבָּלַת טַעְמוֹ מִתְּחִלָּה הָיָה זֶה הַטַּעַם לִפְגָם שֶׁלֹּא הָיָה אָז דָּבָר חָרִיף, לֹא אָמְרִינַן תּוּ דְּחוּרְפֵיהּ מְחַלְיָא לֵיהּ, וְאַף דְּהַפְּרִי מְגָדִים בְּיוֹרֶה דֵעָה (סי׳ צו מש״ז סק״ט) מְפַקְפֵּק עַל דְּבָרָיו, הַחַוּוֹת דַּעַת (שם ביאורים סק״ד) וְהַפְּרִי תְּבוּאָה (ח״ב סי׳ כב) הִסְכִּימוּ עִם הַחֹק יַעֲקֹב כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הַפִּתְחֵי תְּשׁוּבָה בְּסִימָן צ״ו (סק״ד) בְּיוֹרֶה דֵעָה עַיֵּן שָׁם: (קלה) אֵלִיָּה רַבָּה (ס״ק לז) וּפִתְחֵי תְּשׁוּבָה (יו״ד סי׳ ע סק״ז) וּפְרִי חָדָשׁ בְּיוֹרֶה דֵעָה קי״ד (ס״ק יח) וּמִנְחַת יַעֲקֹב כְּלָל ו׳ (ס״ק כד) וְהַגְּרָ״א שָׁם בְּסוֹף סִימָן ע׳ (ס״ק מג) כְּהַשַּׁ״ךְ (סק״נ), וּדְלֹא כְּהַמָּגֵן אַבְרָהָם (ס״ק לט): (קלו) חֹק יַעֲקֹב (שם), וּרְצוֹנוֹ לוֹמַר אַף עַל גַּב דְּלֹא הָוֵי חָרִיף גָּמוּר דְּהַמַּיִם מְבַטֵּל הַחוּרְפָא:

ליקוטי דברי הרב: א] בשו״ע הרב (סעיף ס) כתב שכיון שאיסור משהו בפסח הוא מדברי סופרים יש להקל כסברא הראשונה שהזיתים עצמם גם מותרים [ולא חילק בין סכין נקי לסכין שאינו נקי, וכן לא חילק בין סכין בן יומו לסכין שאינו בן יומו (וראה שעה״צ ס״ק קלג)]. ומכל מקום המחמיר שלא לאוכלם עד יו״ט האחרון תבוא עליו ברכה.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah